

НАТАЛКА ПОЛОВИНКА: Я Б З РАДІСТЮ БУЛА МЕНЕДЖЕРОМ, ЯКБИ НЕ БУЛА СПІВАЧКОЮ

В рамках проекту «Залучення громадськості до формування культурної стратегії Львова» Центр культурного менеджменту продовжує серію інтерв'ю з людьми, думки яких важливі нам у процесі реалізації проекту. Сьогодні ми розмовляємо з Наталка Половинка – співачкою, акторкою, лауреаткою Національної премії імені Т. Г. Шевченка, керівником мистецького об'єднання "Майстерня пісні".

Чого найбільше сьогодні Ви, як співачка і керівник "Майстерні пісні" найбільше потребуєте?

З чим "Майстерня..." живе? З тим, що в Україні немає менеджера, немає продюсера, який би займався традиційною піснею, а не шоу. Під шоу я розумію певний жанр, який націлений на дуже швидко розвагу, дуже швидкий заробіток грошей. Те, що пов'язано з традицією, воно пов'язано з глибоким знанням, яке передається неспішно, глибоко, назавжди, надійно.

Те, що сьогодні вдається відчитати і передати, перенести як зміст, воно є омитим віками як перлина і передача цього є непомітна. Воно не повинно бути страшно рекламоване, але воно повинно бути частиною цього соціально-культурного простору. Ця ніша повинна бути, а в Україні вона наразі пустує, тобто, ця конкретна ніша пов'язана з традицією.

Традиція – це те, що пов'язано з фольклором, а фольклор, як я це розумію, це сформований погляд на традицію, він вкладається у певні рамки і тоді його можна певним чином використати як цитату "з бабці, дідуся", або як копію, або переробити.

А що є традиція – ти відчитуєш, не цитуєш, своїм чином проносиш і тоді ти є перформером. А для того, щоб з цього зробити художню форму, це потребує великої праці, це потребує праці і менеджера і продюсера.

На Україні ще є благодатний ґрунт, тут земля ще дихає, ще є жива інформація, якої через 2-3 роки уже не буде, як у всій Європі. Вона стане заасфальтована і тоді ми, як і вся Європа будемо їздити по цілому світі і шукати джерел традиції кудись на Корсику. Навіть вже в Африку не дуже поїдеш, бо мало там вже лишилось.

А поки у нас в Україні є ще своє, але вже не багато. А бажаючих взяти це з рук в руки не так багато. І все тому, що усе суспільство направлене на одноразовість, але культура так жити не може, якщо це культура, а не шоу.

Хто підтримує діяльність "Майстерні пісні"?

Міжнародний інститут Гротовського. В Україні – ніхто.

"Майстерня пісні" працює у Львові, а як ви тут почуваетесь, де відбувається більшість ваших концертів?

Ніяк. Від коли почалась "Майстерня", у нас було багато концертів і багато видів діяльності. Я сама займалась і продюсерством, і менеджерством, і бухгалтерією. Врешті, це все сильно втомило, це все забирало енергію від художньої творчості. І років два тому я вирішила займатись тільки художньою творчістю. Це не значить, що я не організовую, що я не стратегую. Відтоді в Україні все менше концертів.

Як це можна змінити? Я вже без романтизму на все це дивлюсь. Думаю, що змінити все можна тільки на рівні людини. Тобто, попадається людина, якій щось цікаво, яка насправді є

креативною і розумною. І тому, з такою людиною можна працювати, де б вона не була – у владі чи науці.

Але на Україні кожен у своїй маленькій структурі і основний знак цієї структури – гроші та їх кількість. А народною піснею не може працювати та людина, котра хоче урвати.

Ми потребуємо менеджерів, чи старших чи тільки початківців, але котрі б хотіли цим займатись і пропонувати свої ідеї, свою стратегію, і через досвід "Майстерні" відкривати свою гілку в менеджменті. Продюсер має зацікавити спонсорів. Мені здається, що це можливо, мені здається, що це не так складно. Я сподіваюсь, що найближчим часом настане голод за цим і за кілька років можна ще щось змінити.

Можна почати виховувати менеджерів не тільки, перепрошую, Верці Сердючці. Вони самі повинні вибирати з чим працювати, самі мають щось захотіти. Появу менеджерів ніщо не спровокує – ні влада міська, ні влада обласна, ні президент, ні новий міністр культури. Це тільки через власне бажання.

Мені цікаві люди, які вміють знаходити нові форми, якщо людина має сміливість роботи щось нове, і при тому вона стоїть на старих, як світ засадах, то може вийти щось дуже цікаве. І художником може бути не лише сам художник, а й та людина, що дає можливість це зробити.

Менеджер – дуже класна творча професія, я б з радістю була менеджером, якби не була співачкою. Ти зводиш реальність і в результаті виходить нова реальність, ти прогнозуєш, дивишся вперед і вимальовуєш якусь гілку, яка згодом розростеться у щось нове. Чомусь у нас це все перетворилось у заробіток грошей. Гроші повинні бути, але по дорозі.

І концерти повинні бути дорогими, одна пісня розкрученого співака коштує 2-3 тисячі євро, а лауреат міжнародних конкурсів коштує 50 доларів і він повинен бути дуже задоволеним цим. А народна пісня має бути безкоштовною. А це дуже дорога і важка робота. Виступає в Оперному закордонна співачка і люди платять по 100 і більше гривень за концерт, а 30 гривень за квиток на наші концерти – це вже дуже дорого. Це просто стара ментальність говорить, що на своє треба задушно ходити.

Ви багато працюєте закордоном. На скільки там ситуація відрізняється від нашої з організацією подібних майстерень?

Вони вже все своє втратили, їм нема чим дихати: *тут Європа, тут все гарне, тут все нове*, але людям бракує повітря. Молоді люди жаліються, що їм бракує чогось справжнього – правди. В українській пісні є енергія, жива енергія, вона пов'язана з чистим повітрям, з листям. Все решта є переробленим і не приносить поживної інформації, ні для тіла, ні для голови.

Сказати щось інше крім того, що повинні з'явитись люди, я не скажу, бо не можна змінити владу. За минулий рік я зверталась і до міської, і до обласної ради. Не можна змінити структуру влади, в якій державі вона живе, так і працює.

А як з глядачем, чи відчуваєте, що Вас розуміють і сприймають?

Про глядача не йдеться. Попит є страшний, він просто є неусвідомленим.

Чи відбулась у Вас співпраця з владою?

Ми подали товсту папку з проектами, з фотографіями, з дисками з угодами. Ці проекти були

націлені на міські свята, дуже такі мирні проекти і закінчилось все тим, що Юрій Кучерявий (екс-заступник начальника управління культури Львівської міської ради) загубив папку. Більше ніхто її не бачив.

А потім випадково, перед Днем міста, мене спіймали і сказали, що День міста, а нічого українського немає. А ми планували почати фестиваль "Космос" з період Дня міста і робити його щорічно. Там була одна сума, а нам дали в 5-ть разів меншу і ми змогли запросити тільки своїх вчителів і зробили трьохденний фестиваль, тобто це було раз і другий раз ми підготували День матері.

А в обласній раді мені сказали, що ми у них нікуди не вписуємось. Але для мене це не є дивним, було б дивним, якби ми вписались. З одного боку, це уже старе, а з іншого – дуже нове. Наприклад, духовні наспіви щезли з церков, але вернути їх ніхто не хоче, хоча вони ще живі, їх і діти сприймають, і дорослі, і молодь. А я не маю можливості працювати, бо ні при жодній церкві чи установі не можна створити школу такої пісні.

Я б пропонувала створити школу традиційної пісні і якби хоч якийсь приміщення виділили, то можна було б залучати багато людей, котрі цим цікавляться, молодь, дітей. Мені просто жаль, бо ще пару років і ця культура пропаде, її будуть вчити з книжечок. Час минає, а з часом виходить зміст. І я навіть не знаю в які двері стукати, бо чиновник має завжди багато клопотів і йому не до культури.

Сьогодні модними є різноманітні етнофестивалі, як Ви ставитесь до цього і чи Вам пропонують брати участь у них?

Нормально, я думаю, що все має бути, всього має бути багатенно. Це має бути на кожному кроці, щоб люди на кінець наїлись і зрозуміли, що діло не в "етно", а в тому, що треба трохи підтягнутись. Бо надівши вишиванку ти трохи звеселив свою душу і тіло, але лише на кілька хвилин.

Але чи пропонують "Майстерні пісні" брати участь у цих фестивалях?

"Шешори" пропонують, але оскільки вони не платять, то ми й не їдемо. А так не пропонують.

Багато львів'ян, котрі працюють у сфері культури? залишають Львів і переїжджають у більш перспективніші міста. Чи не було у Вас бажання і можливості працювати в іншому місті, в Києві наприклад?

Якщо я побачу, що там більше можливостей, то я переїду. Я думаю, що туди їдуть, бо там більший рух, більші гроші, але я не знаю як там.

Чи допомагає звання у Вашій кар'єрі?

Ні. Це впало свого часу на голову, а зараза немає жодного значення чого ти лауреат. Має бути авторитет до діла, а не до погонів.

Розмовляла: *Оля Вишня*